

Erityisavustus yleisten kirjastojen toiminnan kehittämiseen kansalaisten ja päättäjien vuoropuhelun foorumeina / Jämsän ääni

Sivla 28.10.2021 § 133
347/02.05.02/2021

Valmistelija: kirjastopalvelupäällikkö Merja Mäkinen, 040 832 1123

Laki yleisistä kirjastoista, § 6, (1492/2016) määrittelee kirjaston tehtävät. Niistä tutuimpia ovat kirjallisuuden ja lukemisen edistäminen sekä tietopalvelu ja tuen tarjoaminen tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon.

Vähemmälle huomiolle on jäänyt tilojen tarjoaminen kansalaistoimintaan sekä yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistäminen. Kirjastotila on perusolemukseltaan avoin ja puolueeton, ja siksi se sopii erinomaisesti erilaisten ihmisten ja ajatusten kohtaamiselle. Aito vuorovaikutus lisää moniäänisyyttä, ja sitä kautta on mahdollisuus nostaa esiin yhteiskunnallisia ongelmia. Vuorovaikutuksen lisäämisellä ja erilaisia mielipiteitä perustelemalla voidaan heikentää polarisoitumiskehitystä.

Tilanteeseen on tartuttu useita reittejä. Sitralla oli vuosina 2020-2021 pilottihanke ”Kirjastoista kansanvallan foorumeita”. Siinä kuusi mukana ollutta kuntaa ja niiden kirjastot suunnittelivat ja toteuttivat erilaisia toimintatapoja, jotka auttavat kaikkia yleisiä kirjastoja tekemään lakisäätteistä demokratiatyötä. Kehitetyt keinot auttavat kirjastoja esimerkiksi opettamaan yhteiskunnallista vaikuttamista ja kannustamaan siihen, rakentamaan dialogia ja kohtaamisia kansalaisten ja päättäjien välille, selittämään, miten EU-tasoiset päätökset vaikuttavat kansalaisten arkeen sekä hyödyntämään erilaisia luovia menetelmiä demokratiatyössä.

20.9.2021 mennessä on ollut haettavana Aluehallintoviraston erityisavustus, joka on jatkoa Sitran pilottihankkeelle. Aluehallintovirastot esittivät toiveen, että kirjastot käyvät jo hakuvaiheessa avointa ja rohkeaa keskustelua demokratian esteistä omalla alueellaan pyrkien löytämään juuri omaan toimintaympäristöön soveltuvat keinot edistämään kansanvaltaisuutta ja vuorovaikutusta. Vaikka avustus on kertaluonteinen, tarpeiden, epäkohtien ja esteiden tunnistaminen palvelee jatkossakin demokratian hyväksi tehtävää työtä.

Jämsän kirjastossa on pidetty demokratiatehtävän esille nostoa ja hankerahoitusta tärkeänä. Hankkeen kehittelyn on myös nähty sopivan erityisen hyvin tilanteeseen, jossa pääkirjasto on siirtymässä ydinkeskustaan ja odotukset sen tapahtumatuotannolle ja monenlaiselle proaktiivisuudelle ovat suuret.

Hankesuunnitelmassa, nimeltään Jämsän ääni, on Jämsän uuteen pääkirjastoon ja sen monitoimitilaan suunniteltu perustettavaksi Lontoon Hyde Parkin hengessä puhujien nurkka. Kirjasto järjestää tilassa moniäänisen tapahtumasarjan, jossa käsitellään niin paikallisia kuin

valtakunnallisia aiheita. Pääpaino on puhetaidolla, kyvyllä perustella väitteitä ja näkemyksiä.

Vuorovaikutteisuutta saadaan improvisaatiolla "Äkkiä ääneen". Puhujiksi kutsutaan luottamushenkilöitä, viranhaltijoita ja muita aktiivisia keskustelijoita. Heidän puhetaitoaan testataan arpomalla mm. aihe, näkökulma ja kesto. Yleisö arvioi suoritukset. Improvisaatiosarja toteutetaan niin senioreiden, toisen asteen kuin yläkoululaistenkin kanssa. Perusopetuksen ja lukion osalta hankkeesta on tehty aiesopimus. Järjestämme myös puhekoulutusta työpajoina.

Hankkeen tavoitteena on rakentavan ja kunnioittavan keskustelukulttuurin sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen. Samalla se vahvistaa kirjastoa keskeisenä ja kokoavana tapahtumapaikkana. Haettu avustussumma, 6000 €, koostuu työpajatilaisuuksien kustannuksista, mediamainonnasta ja tarvikkeista. 20 %:n omarahoitusosuus koostuu oman henkilöstön palkkakustannuksesta. Avustuksen suunniteltu käyttöaika on 1.9.2022 alkaen vuoden 2023 loppuun saakka.

Hankehakemus on liitetty kokousaineistoon. Avustuspäätökset tehdään lokakuun lopulla.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 26, Lautakuntien tehtävät ja yleinen toimivalta:
lautakunta päättää avustuksista sekä kehittämishankkeisiin osallistumisesta taloussuunnitelman mukaisesti.

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta hyväksyy Jämsän Ääni -hankesuunnitelman mukaisen toiminnan, mikäli siihen saadaan hankerahoitus.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kirjastopalvelupäällikkö Merja Mäkinen saapui klo 18.30.